УДК: 351.746.1: 343.985

І.Ф. Хараберюш

НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ ЯК ОБ'ЄКТ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ

У статті розглядаються негласні слідчі (розшукові) дії як заходи, що порушують конституційні права та свободи людини і потребують окремого контролю. Судовий контроль визначається як ефективний засіб забезпечення конституційних прав та свобод людини, у відношенні до яких проводяться НСРД з використанням оперативно-технічних засобів. Розглядаються шляхи підвищення ефективності судового контролю.

Ключові слова: *судовий контроль, негласні слідчі (розшукові) дії, досудове розслідування, оперативна техніка, програмне забезпечення.*

DOI 10.34079/2226-3047-2019-9-18-62-69

Постановка проблеми. В Конституції України закріплено, що «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1, ст. 3]. Це є основним орієнтиром України в загальнодержавній політиці щодо забезпечення непорушності конституційних прав та свобод людини органами публічної влади. Разом із тим, стає актуальним питання підвищення ефективності протидії злочинності в частині розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів, які посягають на права і свободи окремих осіб, а також й на суспільство і державу в цілому.

Одним з таких шляхів забезпечення ефективної діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам в умовах сьогодення є застосування негласних методів проведення розслідування з використанням оперативно-технічних засобів, які у кримінальному процесуальному законі України знайшли втілення в інституті негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД). Однак НСРД є способом збирання доказової інформації, який, як і відповідні оперативно-технічні заходи, суттєво обмежує конституційні права і законні інтереси людини. Тому, відповідно європейським стандартам, можливість використання НСРД і відповідних технічних засобів повинна передбачати існування механізмів контролю за дотриманням прав та свобод людини. На сьогодні найбільш дієвим серед цих механізмів вважається судовий контроль.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика судового контролю при проведенні НСРД досліджувалась в наукових працях українських правників, таких як М.В. Багрій, О.А. Білічак, О.В. Бочковий, О.В. Бурлака, А.А. Гринь, В.О. Глушков, В.В. Городовенко, О.М. Дроздов, О.В. Керевич, М.А. Макаров, Д.Й. Никифорчук, М.А. Погорецький, О.І. Полухович, О.М. Сало, Є.Д. Скулиш, О.Ю. Татаров, С.Р. Тагієв, Л.Д. Удалова, С.В. Шапутько, В.О. Шерудило та ін. Однак питання забезпечення прав та свобод людини при проведенні НСРД з використанням оперативно-технічних засобів потребують окремого розгляду.

Мета дослідження. Метою статті є розгляд особливостей судового контролю при проведенні НСРД з використанням оперативної техніки щодо забезпечення конституційних прав і свобод людини та визначення напрямків підвищення ефективності діяльності слідчого судді.

Виклад основного матеріалу. Після проголошення незалежності та приєднання до Статуту Ради Європи Україна взяла на себе зобов'язання привести своє національне законодавство у відповідність до загальновизнаних норм міжнародного права та процесуальних нормативів, передбачених Європейською конвенцією про захист прав і основних свобод людини. Але лише визнання та декларування прав і свобод у законодавстві не в змозі забезпечити їх ефективну реалізацію. Тому сьогодні першочерговою задачею держави у сфері кримінальних процесуальних відносин є створення дієвого механізму забезпечення прав, свобод та законних інтересів людини, удосконалення процесуальних гарантій з урахуванням вимог існуючих міжнародних стандартів.

Відповідно до Конституції України і міжнародних документів у галузі захисту прав людини та кримінальної юстиції підвищується роль суду в механізмі охорони прав та законних інтересів особи, що можуть бути обмежені на досудових стадіях кримінального процесу при проведенні НСРД з використанням оперативно-технічних засобів. Традиційно вважається, що, крім функції правосуддя, суд у кримінальному процесі здійснює ще одну не менш важливу функцію – функцію судового контролю. Це означає, що судовий контроль у стадії досудового слідства носить гарантійний правоохоронний характер як стосовно людини, і громадянина, так і щодо правосуддя по кримінальних справах, оскільки він покликаний не допустити незаконного обмеження конституційних прав учасників кримінально-процесуальної діяльності, а у разі необхідності – швидко й ефективно їх відновити [2].

З прийняттям у 2012 року Кримінального процесуального кодексу відбулася кардинальна зміна підходів до розуміння сутності та змісту діяльності представників судової гілки влади у досудовому провадженні внаслідок системних змін у структурі кримінальної процесуальної діяльності – появі нового суб'єкта – слідчого судді. Така діяльність, спрямована на захист прав, свобод та інтересів особи, отримала нову для судових органів, певним чином видозмінену процесуальну форму, та покликана підвищити якість досудового розслідування кримінальних правопорушень шляхом посилення ролі суду в прийнятті окремих процесуальних рішень на стадії досудового розслідування, визначення напрямів досудового розслідування, проведення окремих процесуальних дій, використання їх результатів у доказуванні в кримінальному провадженні.

Ми погоджуємося, що будь-яке обмеження прав і свобод людини й громадянина засновується на законі, повинно мати легітимну ціль та бути необхідним для суспільства. Таке обмеження повинно бути винятком в інтересах національної безпеки, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку, захисту прав і свобод інших людей [3, с. 56]. При цьому для контролю при проведенні НСРД слідчий суддя повинен мати чіткий алгоритм дій та перелік документів при визначенні можливості або неможливості проведення НСРД для мінімізації суб'єктивного чинника (дискреційних повноважень).

Висновок, що слідчий суддя здійснює судовий контроль за дотриманням конституційних прав людини при проведенні НСРД ми можемо зробити також, визначивши основні ознаки цих негласних дій, а саме:

1. Застосування більшості негласних слідчих (розшукових) дій можливе у кримінальному провадженні щодо тяжких та особливо тяжких злочинів. Так, відповідно до ч. 2 ст. 246 КПК України негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені статтями 260, 261, 262, 263, 264 (в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267, 269, 269-1, 270, 271, 272, 274 цього Кодексу, проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

Очевидно, законодавець, передбачаючи таке законодавче положення, керувався наміром належного забезпечення прав та законних інтересів людини у кримінальному провадженні.

2. Визначальною ознакою негласних слідчих (розшукових) дій є їх негласність, неочевидність, скритність (прихованість) від осіб, які в них не беруть участь, у тому числі й від співробітників слідчих і оперативних підрозділів, але передусім від об'єктів, відносно яких вони проводяться.

3. Більшість НСРД проводяться виключно у кримінальному провадженні на підставі ухвали слідчого судді. Виняток з цього правила складають контроль за вчиненням злочину, який відповідно до ч. 4 ст. 246 КПК України проводиться виключно за рішенням прокурора, а також виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що відповідно до ч. 2 ст. 272 КПК України здійснюється на підставі постанови слідчого, погодженої з керівником органу досудового розслідування або постанови прокурора.

4. Метою НСРД є отримання доказів для з'ясування обставин злочину, встановлення осіб, які його вчинили, розшуку осіб та інших фактичних даних, які мають суттєве значення у кримінальному провадженні (про предмети, речі, осіб, документи, події, факти тощо), що здійснюється у прихований спосіб.

5. Усі НСРД пов'язані із обмеженням конституційних прав, свобод і інтересів людини і громадянина. Очевидно саме з цим пов'язується той факт, що дозвіл на їх проведення надає слідчий суддя, яким може бути лише голова апеляційного суду чи інший визначений ним суддя цього суду, в межах територіальної юрисдикції якого перебуває орган досудового розслідування.

6. НСРД здійснюються за допомогою специфічних форм та методів, що притаманні оперативно-розшуковій діяльності і не підлягають розголошенню [4, с. 26-28]. Слід також відзначити, що НСРД проводяться оперативною технікою, якій не надано належного значення і яка не знайшла свого місця в процедурі судового контролю. Це, в свою чергу, може привести до порушення конституційних прав та гарантій потерпілого.

Разом з тим, як показує аналіз вітчизняної правозастосовної практики, лише до 5% їх результатів визнаються доказами національними судами, що безумовно актуалізує дослідження причин такого низького використання результатів НСРД для отримання доказів у кримінальному провадженні [5]. Однією з таких причин, ми вважаємо, недосконалість судового контролю при проведенні цих заходів.

Спробуємо розібратись в окремих причинах такого становища. Почнемо з розгляду особливостей організації та тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Тагієвим С.Р. зроблено висновок, що особливостями організації і тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному процесі України є:

1) отримання оперативним шляхом доказової інформації щодо осіб, відносно яких проводяться негласні слідчі (розшукові) дії;

2) створення суб'єктом-ініціатором належних умов для підготовки та безпосереднього проведення негласних слідчих (розшукових) дій;

3) встановлення уповноваженим суб'єктом (слідчим, прокурором чи слідчим суддею) необхідності оперативного-розшукового забезпечення негласних слідчих (розшукових) дій під час їх проведення, зокрема використання оперативно-розшукових сил та засобів;

4) застосування суб'єктами проведення негласних слідчих (розшукових) дій відповідних тактичних прийомів, характерних для процесу отримання інформації, які

залежать як від категорії конкретного суб'єкта проведення негласних слідчих (розшукових) дій, так і від середовища існування інформації, необхідної у кримінальному процесі та ін. [6, с.172].

За логікою нашою дослідження доречним буде розгляд позиції О.І. Полюховича щодо об'єкта судового контролю через призму специфіки інституту НСРД, що дало можливість зробити йому окремі висновки:

1. Об'єктом судового контролю визначається як рішення, дії, бездіяльність учасників кримінального процесу, без вказівки на конкретних суб'єктів або їх групи. Таке визначення не суперечить п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК та відповідає реаліям кримінального судочинства, оскільки в ряді випадків слідчий суддя розглядає не лише рішення, дії, бездіяльність державно-владних суб'єктів (слідчого, прокурора), а й оцінює дії (або наміри здійснити дії) учасників провадження, які відстоюють власні інтереси. При здійсненні судового контролю при проведенні НСРД, то, зважаючи на державну монополію у реалізації вказаного виду слідчих дій, об'єктом судово-контрольної діяльності можуть бути рішення, дії та бездіяльність виключно державно-владних суб'єктів – слідчого і прокурора.

2. Якщо у п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК йдеться про обмеження прав, свобод та інтересів у цілому, то системний аналіз статей глави 21 КПК дає можливість дещо звужити вказаний перелік. Так, у низці статей, які стосуються проведення НСРД (ч. 1 ст. 253, ч. 8 ст. 271 КПК), відмічається, що даний різновид слідчих дій (принаймні в тій частині, де вони потребують судового дозволу) обмежує саме конституційні права та свободи людини [7, с. 36].

Таким чином, з одного боку, судовий контроль щодо дотриманням конституційних прав і свобод людини при проведенні НСРД здійснюється за клопотанням слідчого або прокурора, а не за ініціативою слідчого судді. При цьому узагальнення судової практики вказує на необхідність дотримання вимог законності, обґрунтованості та мотивованості клопотання:

– законність клопотання: клопотання як процесуальний документ повинно складатися уповноваженою на те особою і відповідати вимогам ст. 248 КПК України. Оскільки в ст. 248 КПК України закріплені обов'язкові реквізити клопотання, то вони зазначаються в ньому. Складене клопотання повинно відповідати вимогам ст. 248 КПК України на підставі якої воно складено;

– обґрунтованість клопотання: висновки клопотання мають ґрунтуватися на сукупності фактів і достатніх доказах, які б в обов'язковому порядку охоплювали всі істотні обставини справи і відображали дійсність. Обґрунтованість пов'язана з фактичною стороною застосування закону щодо конкретної життєвої ситуації;

– вмотивованість клопотання: дана ознака передбачає у клопотанні не тільки опис обставин, а й посилання на докази, аналіз, відповідних пояснень. Вмотивованість клопотання повинна сприяти обґрунтованості клопотання. Вмотивованість клопотання впливає на рішення, яке може обрати слідчий суддя, надає клопотанню внутрішньої та зовнішньої переконливості, виключає сумніви, суб'єктивізм.

З іншого боку, суд може розглядати законність проведення НСРД (або принаймні їх початку) не заздалегідь, а постфактум – тобто вже після того як процесуальна активність, яка апіорі спрямована на обмеження прав та свобод людини, розпочалась у відповідності до вимог ст. 250 КПК. Передбаченість такої процедури чинним кримінальним процесуальним законодавством дає право вести мову про виправданість виділення в рамках судового контролю при здійсненні НСРД: (а) попереднього судового контролю (який носить превентивний характер і спрямований на запобігання незаконному та (або) невиннованому обмеженню прав і свобод людини) та (б)

наступного судового контролю (який здійснюється після початку правообмежувальних процесуальних дій і переслідує мету припинення незаконного та (або) невинновданого обмеження прав людини) [7, с. 56-57].

Ми підтримуємо думку, що в умовах дії засади змагальності кримінального процесу та покладення обов'язку доводити допустимість доказів на сторону, яка їх подає, буде справедливим ініціювання стороною захисту спору про надійність і допустимість результатів НСРД. У свою чергу європейські стандарти кримінального судочинства вимагають забезпечення державою справедливих процедур для перевірки допустимості доказу в тих ситуаціях, де надійність доказу може стати предметом спору [7, с. 179]. І це, в першу чергу, може стосуватись засобів проведення НСРД.

Існуюча на сьогодні правозастосовна практика в Україні, яка характеризується не повним врахуванням законодавцем вищезазначеної позиції Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), полягає в тому, що як сторона захисту, так і суд першої інстанції, який здійснює розгляд провадження по суті, позбавлені можливості ознайомитися з клопотанням слідчого, прокурора, на підставі якого постановлена ухвала слідчого судді про надання дозволу на НСРД, оскільки воно залишається засекреченим та не долучається прокуратурою до матеріалів кримінального провадження. Хоча фактично ЄСПЛ веде мову про «докази, які стосуються допустимості інших доказів», до числа яких безперечно має відноситися й клопотання слідчого, прокурора про надання дозволу на проведення НСРД [8].

Ми згодні, що впровадження зазначеного підходу в практику матиме позитивне значення відразу в кількох аспектах. По-перше, це забезпечить відповідність кримінальної процесуальної діяльності в Україні виробленим ЄСПЛ стандартам кримінального судочинства в частині створення механізмів перевірки надійності і допустимості доказів. По-друге, надасть можливість більш повної реалізації засади змагальності, зокрема, щодо можливості сторони захисту знайомитися з доказовою базою процесуального опонента. По-третє, забезпечить більш відповідальне ставлення слідчих та особливо їх процесуальних керівників до оформлення та обґрунтування клопотань про надання дозволу на проведення НСРД [7, с. 180]. А це у підсумку підвищить ефективність судового контролю.

Ми повинні підкреслити, що усі НСРД проводяться за допомогою оперативної техніки, яка у відповідності до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» є прерогативою оперативних підрозділів [9, с. 85-86]. В умовах дії чинного Кримінального процесуального кодексу функція оперативної техніки дещо змінилася. В новому контексті оперативна техніка – це сукупність оперативно-технічних засобів та науково обґрунтованих тактичних прийомів та способів їх використання із суворим дотриманням законності з метою виконання правоохоронними органами завдань оперативно-розшукової діяльності та кримінального провадження.

Також для завдань судового контролю важливим є закріплення у кримінальному процесуальному законі, що інформація на виході науково обґрунтованого технічного засобу (матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації (у тому числі електронні), характеризується максимальною об'єктивністю й повнотою, тобто є документом [10, п. 1 ч. 2 ст. 99]. Це підтверджує результати наших попередніх досліджень [9; 11] та думки інших науковців [12; 13]. Але поява нових засобів спеціальної техніки (програмного забезпечення) потребує певної уваги та окремого розгляду.

У цьому випадку суттєве значення має проблема інструментарію, у вигляді програмного забезпечення, використовуваного при проведенні, наприклад, НСРД «Зняття інформації з електронних інформаційних систем» у кримінальному

провадженні. Так, сучасні реалії процесу поширення програмного забезпечення в рамках співдружності незалежних держав свідчать про те, що практично повсюдно використовується неліцензійне або несертифіковане програмне забезпечення, у тому числі й у діяльності правоохоронних органів. Така обставина може мати досить негативне значення при оцінці судом результатів НСРД «Зняття інформації з електронних інформаційних систем», експертизи або огляду комп'ютерної техніки з використанням подібного програмного забезпечення, що негативно вплине і на ефективність судового контролю.

Рішення вищевказаної проблеми програмно-технічного забезпечення можливо двома способами. Перший реалізується придбанням спеціального програмного забезпечення, розробленого закордонними компаніями (наприклад, EnCase, Knoppix-STD, Penguin Sleuth Kit і ін.). Так, у даний час, зусиллями фахівців компанії Guidance Software, створені відповідні програмні продукти [14, с. 9-10]. Другий шлях вирішення проблеми програмно-технічного забезпечення правоохоронних органів – створення національними фахівцями програмного забезпечення, ліцензованого, сертифікованого і спеціально призначеного для вирішення експертних досліджень, оперативно-розшукових і негласних слідчих (розшукових) дій.

Підводячи підсумок можемо констатувати, що судовий контроль при проведенні НСРД з використанням оперативно-технічних засобів, має свої особливості. Слідчий суддя повинен враховувати, що НСРД можуть проводитись з використанням тільки ліцензійних та сертифікованих засобів негласного отримання інформації.

Список використаної літератури

1. Конституція України : офіц. вид. / Верхов. Рада України. К. : Парлам. вид-во, 2017. 68 с. *Konstitutsiya Ukrainy : of its. vyd. / Verkhov. Rada Ukrainy. K. : Parlam. Vyd-vo, 2017. 68 s.*

2. Трофіменко В.М., Туманянц А.Р. Судовий контроль за дотриманням прав і свобод людини при проведенні слідчих дій у житлі чи іншому володінні особи: Кримінальний процес та криміналістика: Вісник Харківського інституту регіонального управління та права. URL: <http://univer.km.ua/visnyk/653.pdf>. Trofimenko V.M., Tumanyants A.R. Sudovy kontrol za dotrymannyamy prav i svobod lyudyny pri provedenni slidchikh diy u zhytli chy inshomu volodinni osoby: Kryminalny protses ta kriminalistika. Visnyk Kharkivskogo instytutu regionalnogo upravlinnya ta prava. URL: <http://univer.km.ua/visnyk/653.pdf>.

3. Гольдберг Н.О. Забезпечення конституційних прав і свобод особи при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій у її житлі та іншому володінні // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2016. № 2. С. 47-58. Goldberg N.O. Zabezpechenny konstitutsionnykh prav i svobod osoby pri provedenni neglasnykh slidchikh (rozshukovykh) diy u ii zhytli ta inshomu volodinni // Visnyk Luganskogo derzhavnogo universitetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka. 2016. № 2. S. 47-58.

4. Коваль А. А. Забезпечення прав людини при провадженні негласних слідчих (розшукових) дій : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 264 с. Koval A.A. Zabezpechenny prav lyudyny pri provadzhenni neglasnykh slidchikh (rozshukovykh) diy : monografiy. Mykolaiv : Vyd-vo ChNU im. Petra Mogyly, 2019. 264 s.

5. Сергєєва Д.Б. Напрямки використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному процесуальному доказуванні // Вісник кримінального судочинства. 2018. № 2. С. 81-91. Sergeev D.B. Napryamki vykorystanny

rezultativ neglasnykh slidchikh (rozshukovykh) diy u kriminalnomu protsesualnomu dokazuvnni // Visnyk kriminalnogo sudochinstva. 2018. № 2. S. 81-91.

6. Tagiev S. R. Instytut neglasnykh slidchikh (rozshukovykh) diy u kriminalnomu protsesi Ukrainy: teoriyu i praktyka : monogr. Chernigiv : Desna Poligraf, 2015. 512 s.

7. Полюхович О.І. Судовий контроль при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2017. 231 с. Polyukhovych O.I. Sudovy kontrol pri provedenni neglasnykh slidchikh (rozshukovykh) diy : dys. kand. yurid. Nauk : 12.00.09 / Nats. Yurid. un-t im. Ya. Mudrogo. Kharkiv, 2017. 231 s.

8. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 26 листопада 2015 р., справа № 5-2150км15. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/53899878>. Ukhvala Vyshchogo spetsializirovanogo sudu Ukrainy z rozglyadu tsivilnykh i kriminalnykh sprav vid 26 lystopada 2015 r., sprava № 5-2150км15. Edyny derzhavny reestr sudovykh rishen. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/53899878>.

9. Хараберюш І.Ф. Протидія злочинності засобами спеціальної техніки: концептуальний підхід: монографія. Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2011. 362 с. Kharaberyush I.F. Prottydiya zlochinnosti zasobamy spetsialnoy tekhniki: kontseptualnyy pidkhid: monografiy. Donetsk: Vyd-vo «Noulidzh», 2011. 362 s.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям КПК України» станом на 02 липня 2012 року. К.: Алерта, 2012. 304 с. Kryminalnyy protsesualnyy kodeks Ukrainy. Zakon Ukrainy «Pro vnesenny zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy u zvyazku z pryynyattyam KPK Ukrainy» stanom na 02 lypnya 2012 roku. K.: Alerta, 2012. 304 s.

11. Хараберюш І.Ф., Мацюк В.Я., Некрасов В.А., Хараберюш О.І. Використання оперативно-технічних засобів у протидії злочинам, що вчиняються у сфері нових інформаційних технологій: монографія. К. : КНТ, 2007. 196 с. Kharaberyush I.F., Matsyuk V.Y., Nekrasov V.A., Kharaberyush O.I. Vykorystannya operativno-tekhnichnykh zasodiv u protydiy zlochinam, shcho vchynyutsy u sferi novykh informatsionnykh tekhnologiy: monografiy. K. : KNT, 2007. 196 s.

12. Артеменко П.П. Місце оперативно-розшукової інформації, одержаної технічними засобами, у системі доказів з кримінальної справи // Теорія оперативно-службової діяльності правоохоронних органів України. Львів: ЛІВС при НАВС України, 2000. С. 11-15. Artemenko P.P. Mistse operativno-rozshukovoi informatsiy, oderzhanoy tekhnichnymy zasobamy, u systemi dokaziv z kryminalnoy spravy // Teoriya operativno-slyzhbovoi diyalnosti pravookhranitelnykh organov Ukrainy. Lviv: LIVS pri NAVS Ukrainy, 2000. S. 11-15.

13. Специальная техника и информационная безопасность: учебник / под ред. В.И. Киришина. М.: Акад. управления МВД России, 2000. Т.1. 783 с. Spetsialnay tekhnika i informatsionnay bezopasnost: uchebnik / pod red. V.I. Kirshina. M.: Akad. Upravleniya MVD Rossii, 2000. T.1. 783 s.

14. Лепёхин А.Н., Мешков В.М., Соколов А.Н. Программно-техническое обеспечение деятельности правоохранительных органов: проблемные аспекты // Спеціальна техніка у правоохоронній діяльності: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 26-27 листопада 2009 року). К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2009. С. 8-10. Lepekhin A.N., Meshkov V.M., Sokolov A.N. Programno-tekhnicheskoe obespechenie

deyatelnosti pravookhanitelnykh organov: problemnye aspekty / A.N.Lepekhin, // Spetsialnaya tekhnika u pravookhoronniy diyalnosti: materialy IV mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 26-27 lystopada 2009 roku). K.: Kyivskiy nats. un-t vnutr. Sprav, 2009. S. 8-10.

I.F. Haraberjush

UNAUTHORIZED INVESTIGATIONS (SEARCH) ACTION AS THE OBJECT OF JUDICIAL CONTROL

The article deals with unspoken investigative (search) actions as measures that violate constitutional rights and human freedoms and require separate scrutiny. Judicial control is defined as an effective means of safeguarding the constitutional rights and freedoms of the human being, in respect of which the NSRD is conducted using operational and technical means. It is noted that the NSRD are conducted by operational equipment that has not been given due importance and which has not found its place in the judicial review procedure. This, in turn, violates the constitutional rights and guarantees of the victim. There is a justification for the allocation of judicial control in the exercise of the NSRD: preliminary judicial control, which is preventive in nature and aimed at preventing the unlawful and / or unjustified restriction of human rights and freedoms, and the subsequent judicial control, which is carried out after the start of restrictive procedural actions, and pursues the goal of ending unlawful and / or unjustified restrictions on human rights. It is stated that judicial control in the conduct of the NSRD with the use of operational and technical means, has its own peculiarities and requires consideration of the technical factor when granting a permit. The investigating judge should note when agreeing the request that the NSRD may be conducted using only licensed and certified means of silent information.

Keywords: *judicial control, unspoken investigators (investigative) actions, pre-trial investigation, operational equipment, software.*

Стаття надійшла до редакції 22.10.2019 р.

УДК 341.1(045)

Д. М. Шебаніц

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Стаття присвячена порівняльно-правовому дослідженню конституційних засад протидії тероризму в Україні та зарубіжних державах на сучасному етапі та в історичній ретроспективі.

Ключові слова: *тероризм, історичні передумови, конституційне право, протидія тероризму, національна антитерористична система.*

DOI 10.34079/2226-3047-2019-9-18-69-75

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Міжнародний тероризм у сучасному світі є однією з найбільших загроз не тільки життю людей та економічній інфраструктурі окремих країн, але і викликом для міжнародного правопорядку, найнебезпечнішим посяганням на міжнародний мир та